

“Hem d’assumir responsabilitats”

El primer ministre britànic, Tony Blair, parla de la cimera de Heiligendamm, els problemes amb el president rus Vladímir Putin, els errors de càlcul a l'Iraq i el final del seu mandat.

Primera ministra, la setmana passada la guerra freda tornava a l'ordre del dia. El president Vladímir Putin va parlar d'una nova cursa armamentista i va esmentar els míssils russos que podrien tornar a apuntar cap a ciutats europees. Ha tornat la distensió després de la cimera del G-8 a Heiligendamm?

—No.

—Però al final tothom reia...

—És clar que hi ha el desig de superar les dificultats recíproques, però continua havent-hi visions diferents. Naturalment, és important tenir bones relacions amb Rússia, però, com es pot tornar a palpar, hi ha visions molt diverses a Europa sobre aquesta qüestió.

L'escut antimíssils que els Estats Units pretenen construir a Txèquia i a Polònia ha suscitat tensions. I aquest problema no s'ha esvaït gens ni mica. Haurem de continuar parlant-ne.

—Vam parlar fa una setmana amb Putin sobre l'escut antimíssils, i els seus arguments en contra ens van semblar raonables.

—És un fet contrastable que els nord-americans volen instal·lar l'escut de manera que no hi hagi cap possibilitat d'usarlo com a instrument de defensa contra míssils russos. Els nord-americans pensen en l'Iran, Corea del Nord o qualsevol altre estat que haja adquirit capacitat nuclear i dispose, eventualment, de míssils balístics.

—Podeu comprendre el temor dels russos que aquests míssils podrien fer-los servir, no pas contra l'Iran, sinó contra Rússia?

—Fa set o vuit anys que es discuteix sobre aquest sistema. Mireu, tinc una intensa relació personal amb el president Putin i m'agradaria tenir també una bona relació amb Rússia. Però actualment sembla que regna una manca de comunicació fonamental entre Occident i Rússia. Ho hem de resoldre.

—Què us sembla la proposta de Pu-

tin de construir una estació de radar a l'Azerbaitjan, conjuntament amb els Estats Units?

—No puc jutjar-ho, no en sóc expert.

—Els acords de Heiligendamm sobre el canvi climàtic són només un joc de mans?

—Hem fet un gran pas endavant. La cancellera ha acomplert una feina excel·lent. Ara fa dos anys, quan vaig intentar que en parlàrem a la cimera de Gleneagles, ja hi volíem incloure els països emergents. La situació actual es presenta diferent: tothom s'ha mostrat d'acord amb un pacte global. Tothom està d'acord que l'han de signar els principals responsables, incloent-hi els Estats Units i la Xina. Tothom coincideix que

hi ha d'haver una reducció notable de les emissions de substàncies nocives.

—Malgrat tot, encara no hi ha objectius concrets.

—Crec que sí que hem marcat objectius concrets. La posició nord-americana és molt simple: cap objectiu precís no té sentit sense la Xina. Washington diu: la Xina i l'Índia encara no ho han signat i, mentre ells no ho signen, nosaltres tampoc no ho signarem. Però això no vol dir que els Estats Units rebutgen aquests objectius concrets. Per primera volta, els Estats Units estan d'acord amb un nou tractat, volen ser socis d'un tractat, i l'objectiu de l'acord ha de ser reduir substancialment les emissions.

—N'esteu segur, que els nord-ameri-

cans volen deixar l'acord sota l'autoritat de l'ONU?

—Sí, n'estic segur. El president Bush mateix ho ha dit. Seria absolutament impossible d'actuar fora de l'ONU.

Quan, a Gleneagles, vaig començar a atraure els cinc països emergents a la cimera, vaig partir de la reflexió que no tenia cap sentit assegurar a una taula cent estats, les emissions dels quals representen, a tot estirar, el 20% del total. Vaig pensar que calia començar amb un nucli.

S'han de distingir dos aspectes: allò que és just ho determina el resultat de les negociacions. Però allò que pot ser eficaç contra l'escalfament global ho determinen els científics. Per tant, no tindria cap sentit de trobar una solució que potser semblaria justa —imposar menys obligacions a l'Índia i la Xina—, perquè això no ajudaria el clima.

I els nord-americans també volen començar el procés polític per a aturar el canvi climàtic. Que vulguen fins i tot encapçalar aquest procés és extraordinari.

—Els participants de la cimera de Gleneagles van prometre duplicar l'ajuda a l'Àfrica el 2010. De moment, cap país no ha complert aquesta promesa. Creieu que això canviarà aviat?

—Alguna cosa es belluga. Cada any veiem avenços a favor de l'Àfrica. Els japonesos inclouran l'ajuda a l'Àfrica a l'ordre del dia de la cimera l'any vinent. I la setmana passada també hi hagué avenços: Alemanya va prometre 4.000 milions, els Estats Units 30.000 milions contra la sida, i Itàlia i el Japó anuncien nous esforços.

—Per què apareix de sobte l'Àfrica al centre de la vida política? Han desfermat aquesta onada un parell de cantants i poetes o és per l'expansió de la Xina al continent?

—No, la qüestió africana ja era rellevant molt abans que l'activitat dels xinesos al continent. Però, naturalment, aquesta propagació també presenta dificultats. L'Àfrica és tan important perquè les dificultats que té són grans i amb solució. Mirem el cas de la sida: ja hi hem salvat almenys un milió de vides humanes. En quin altre àmbit de la política poden salvar-se milions de vides?

—No començant cap guerra, per exemple.

—Estick segur que en tornarem a parlar més endavant. Si no intervenim a l'Àfrica, ens colgarem de grans difi-

“Tothom coincideix a dir que s'ha de reduir substancialment l'emissió de substàncies nocives”

cultats: al Sudan, a Somàlia. Tothom qui fuig d'aqueixos conflictes ens acaba trucant a la porta.

—Com valoreu el paper de la cancellera Merkel en aquesta cimera?

—Hi ha fet un paper decisiu. Hi ha actuat com una negociadora extraordinàriament hàbil. És un goig treballar amb ella.

—Se us acaba la diversió. Què trobareu a faltar? Aqueixes grans escenificacions com la de Heiligendamm?

—He fet deu anys la mateixa feina. Ja està bé.

—Deu anys després d'haver assumit el càrrec de primer ministre, el vostre país va bé: deu anys de boom econòmic amb taxes de creixement mitjà del 3%, una taxa de desocupació baixa i tres milions de nous llocs de treball. Malgrat això, per què s'alegraran la majoria de britànics quan deixeu el càrrec el 27 de juny?

—He guanyat tres eleccions. Quan algú es manté al càrrec tant de temps com jo, la gent s'avorreix de veure sempre la mateixa cara, de sentir sempre la mateixa veu. És tan simple com això.

—I la guerra de l'Iraq?

—No és únicament la guerra de l'Iraq. Quan algú comença a ser primer ministre, ha de prendre decisions i, naturalment, en pren algunes que a molta gent no els agraden. Em fa l'efecte que quan algú dura deu anys en el meu lloc és perquè ha fet la feina ben feta.

—Als anys noranta, vau promoure l'anomenada tercera via a la renovació de la socialdemocràcia. Ha fracassat el blairisme fora de la Gran Bretanya?

—Al contrari. No cal dir-ne necessàriament blairisme, però la tercera via és la direcció que segueixen els partits conservadors i progressistes dels grans estats industrialitzats. Moltes de les velles diferències entre la dreta i l'esquerra ja no tenen gaire sentit avui dia.

Hi ha una diferència molt més important entre els sistemes oberts i els tancats. Pot resultar difícil de defensar el president George W. Bush en molts aspectes, però si observem la seua posició

en política comercial o d'immigració, no es pot sinó constatar que és al costat progressista del debat —perquè és obert, i no pas un aïllacionista.

Dit altrament, gran part de la política de la tercera via —la combinació de la visió econòmica amb la justícia social, la desregulació, la reforma del serveis públics amb grans inversions, la lluita contra la criminalitat, però també la recerca dels motius de la delinqüència— és molt estesa entre els polítics del món desenvolupat.

—Molts socialdemòcrates del continent no veuen tot això com una tercera via, sinó com l'abominable neoliberalisme.

—Són els qui, de moment, s'han d'accontentar amb el paper d'oposició.

—Al principi éreu molt pròxim al predecessor d'Angela Merkel, Gerhard Schroder. Per què es va degradar la vostra relació amb el temps?

—Són coses que passen. És clar que l'Iraq hi tingué un paper, però personalment sent un gran respecte per moltes de les reformes que Schröder empenygué a Alemanya. També vam treballar molt bé en la crisi de Kosovo. Amb tot, la diferència més gran fou, naturalment, la nostra posició respecte a l'Iraq.

—En retrospectiva, la guerra de l'Iraq no és el pitjor malson de la vostra legislatura?

—En aquesta qüestió no ens entenedrem, perquè no vull ni imaginar-me què passaria si Saddam Hussein encara fos en el poder.

—Qui comença una guerra, almenys l'hauria de guanyar.

—No crec pas que l'hàgem perduda.

—N'esteu plenament convençut?

—Estick segur que no l'hem perduda i que hem de fer tots els esforços necessaris per a guanyar-la. Ara es tracta d'un conflicte totalment diferent. Eliminar Saddam fou relativament fàcil, però després vingueren els esdeveniments que ens han fet la tasca més feixuga. Hem d'estar preparats per si aquests conflictes s'estenen a Bagdad, perquè els nostres enemics són molt perseverants.

—A final d'enguany, els britànics tin-

dran desplegats només 2.500 soldats al sud de l'Iraq. Com voleu contenir els vostres enemics, ni encara menys assetjar-los?

—A Bàssora els iraquians ja s'ocupen de les tasques de policia.

—No sembla que hi tinguen gaire èxit?

—La violència entre faccions religioses a Bàssora és relativament baixa. El problema és a Bagdad, i allà hi patrullen els soldats nord-americans.

—Heu sobrevalorat la vostra influència en el govern dels Estats Units?

—No. Tots hem subestimat la manera com podien sorgir i ajuntar-se molts rebels, i com provarien d'aturar-nos després d'haver eliminat els talibans de l'Afganistan i Saddam de l'Iraq. Hem subestimat la profunditat del problema. Tanmateix, trobe que la nostra resposta només pot ser: si ens combaten durament, hem de contraatacar. Hem d'assumir responsabilitats. Hem de combatre'ls, pertot.

—Amb la decisió de contenir el terrorisme a l'Afganistan i entrar en guerra amb l'Iraq, no heu escampat, sense voler, el terrorisme?

—Això és un mite generalitzat a Occident. Nosaltres no hem criat els terroristes, ni és culpa nostra que siguin com són. Aquesta gent té una ideologia, i en l'era de la globalització i de la comunicació de masses han descobert la força del terrorisme.

—Abans del vostre atac no hi havia cap cèl·lula d'al-Qaida a l'Iraq. Amb la vostra guerra, no heu propiciat el centre de reclutament més gran del món?

—Cal anar molt amb compte amb aquestes insinuacions. Al-Qaida avui és molt activa a l'Iraq, però si els terroristes no estigueren ocupats a l'Iraq sembrarien el terror en alguna altra banda. Ara bé, nosaltres els cacem i en matem molts.

—El problema fonamental no és que combatre els terroristes fa sortir nous terroristes, i no tan sols a l'Iraq, sinó també a Europa? Que la vostra campanya contra el terrorisme a l'Orient Pròxim, en realitat l'ha estès a Espanya i Anglaterra?

—Creure que oprimim els musulmans per eliminar els talibans i Saddam és absurd. Volem engegar processos democràtics a l'Iraq fent costat als innocents, contra els terroristes.

—Creieu realment que amb la prolongació del temps d'ocupació creixen les possibilitats de pau a l'Iraq?

—No tan sols amb la permanència de les tropes nord-americanes, sinó mitjançant la construcció d'institucions democràtiques a l'Iraq. Si demaneu a la nostra gent a Bàssora, us diran que la 10a Divisió de l'exèrcit iraquí ja està en bones condicions.

—La pau a l'Iraq és qüestió d'anys o de decennis?

—No n'estic segur, però sé que la derrota del terrorisme global és una empresa que pot durar una generació. Les arrels del terror són fondes, i aquesta gent és present a molts racons del món. Els terroristes estan disposats a usar el terrorisme com una arma poderosa. Estan disposats a mantenir aquest combat durant molt de temps.

—Què teniu pensat de fer quan deixeu el 10 de Downing Street?

—Ja ho veurem.

—El vostre assessor Lord Anthony Giddens, pare de la tercera via, us descriu, a vós i al vostre successor Gordon Brown com el duo Lennon & McCartney de la política britànica. El laborisme podrà mantenir-se al poder només amb una part del duo?

—Malgrat totes les tensions i les dificultats, tots dos hem treballat ensems amb molt d'èxit durant molts anys. Gordon Brown té una gran responsabilitat d'aquest èxit, i estic segur que continuarà la nostra tasca.

—Quan vau arribar el 1997 a Downing Street, no hi havia quasi res —només una ampolla de xampany, regal del vostre predecessor, John Major, amb una targeta de felicitació on hi havia escrit: "És una gran feina. Passa-t'ho bé." Vist en perspectiva, no resulta un sarcasme?

—Passar-s'ho bé és un terme incorrecte. Ha estat un privilegi, ha estat molt emocionant.

—Bill Clinton deia del seu temps a la Casa Blanca: "N'he gaudit cada dia." Vós heu gaudit també de cada dia?

—Podria renunciar tranquil·lament a alguns dies de la nostra segona legislatura.

*Stefan Aust / Hans Hoyng
© SPIEGEL-EL TEMPS
Traducció: Guillem Soler*

L actualitat política russa d'enguany és condicionada pel calendari electoral: els comicis legislatius de la tardor i els presidencials de la primavera, als quals Vladímir Putin no es pot tornar a presentar. Quasi tot allò que passa al país s'interpreta en clau preelectoral. Putin ha declarat en diverses ocasions que no modificarà la constitució per poder-se presentar a un tercer mandat i ha de deixar-ho tot ben lligat perquè el seu successor continuï el curs polític actual i el poder romangui a mans dels mateixos grups. Totes les enquestes indiquen que el pròxim president de Rússia serà el candidat que designi el Kremlin.

Andrei Il·lariónov, ex-assessor del president rus en afers econòmics, que ara forma part de la coalició opositora L'Altra Rússia, considera que actualment el Kremlin intenta mobilitzar l'electorat contra un enemic comú com s'ha fet abans de totes les eleccions presidencials des de 1996. "Aleshores eren els comunistes, el 2000 els terroristes, el 2004 els oligarques i ara s'ha triat d'enemic els països democràtics occidentals, com en temps soviètics." Segons Il·lariónov, aquesta tria justificaria l'agressivitat dels darrers mesos en la política exterior russa.

Democràcia en retrocés. Tal com denuncien diverses organitzacions internacionals i russes, el país no ha millorat gens pel que fa a drets humans i llibertats democràtiques, i els informes constaten que en alguns aspectes hi ha hagut un retrocés. Per exemple, en el dret de tenir un judici just i independent, perquè cada vegada el poder judicial depèn més de l'executiu. De fet, des de l'estiu de l'any passat, quan es va endurir la llei contra l'extremisme encabint-hi les activitats contra el règim, el Kremlin fa ús d'aquesta llei per silenciar veus dissidents. Tota l'oposició es queixa que no pot accedir als canals estatals i que les comissions electorals que registren els partits polítics actuen arbitràriament. D'aquí van venir els problemes per a presentar candidatures a les eleccions del març passat d'alguns parlaments regionals. Però, malgrat tots els obstacles, l'oposició fa mesos que es belluga molt per fer-se sentir al carrer.